

Begäran om utlåtande

20.1.2026

VN/30559/2025
VN/30559/2025-VNK-14

De som nämns i sändlistan

SRK; Begäran om utlåtande för att komplettera kunskapsunderlaget för den parlamentariska arbetsgrupp som utvärderar utvecklingen av praxis och lagstiftning i Natofrågor

Inledning

Den 13 november 2025 tillsatte statsrådet en parlamentarisk arbetsgrupp för att behandla grundlagsutskottets bedömningsuppdrag i utlåtandet GrUU 80/2022 rd och att lägga fram behövliga förslag till reform av regleringen eller statspraxisen. Arbetsgruppen har till uppgift att på basis av justitieministeriets förstudie (Justitieministeriets publikationer, utredningar och anvisningar 2025:29, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-325-4>) bedöma och vid behov lägga fram motiverade förslag till utveckling av förfaranden och lagstiftning som gäller Natofrågor. Den parlamentariska arbetsgruppens mandatperiod är den 13 november 2025–31 augusti 2026.

Den parlamentariska arbetsgruppen kommer att höra sakkunniga om frågor som är centrala med tanke på gruppens arbete. Statsrådets kansli begär utlåtanden för den parlamentariska arbetsgruppen för att komplettera dess kunskapsunderlag. Remissinstanserna ombeds lämna synpunkter på två teman som identifierats i justitieministeriets förstudie, av vilka det ena gäller ledningen av utrikespolitiken och det andra riksdagens ställning i Natoärenden. Syftet med begäran om utlåtande är att utreda i synnerhet forskarsamhällets åsikter. Ministerierna och myndigheterna ges också tillfälle att framföra sina ståndpunkter.

Bakgrund

Under grundlagsutskottets behandling av regeringens proposition om Finlands anslutning till Nato har utskottet gett statsrådet ett bedömningsuppdrag (GrUU 80/2022 rd – RP 315/2022 rd). Grundlagsutskottet har konstaterat att om Finland ansluter sig till Nato bör statsrådet bedöma vilka indirekta konsekvenser medlemskapet kan ha för maktförhållandena mellan statliga organ samt de anknytande behoven att stärka till exempel de parlamentariska dragen i utövandet av regeringsmakten och riksdagens inflytande i de centrala utrikes- och säkerhetspolitiska lösningarna. Bedömningen ska omfatta de bestämmelser i grundlagen som gäller detta i sin helhet.

Justitieministeriet gav den 7 oktober 2025 ut en förstudie för den bedömning som krävs enligt grundlagsutskottets utlåtande. Syftet med förstudien har varit att sammanställa data om lagstiftningens nuläge och i den mån det är nödvändigt bedöma bestämmelserna i enlighet med grundlagsutskottets krav om bedömning. Förstudien har tagits fram som tjänsteuppdrag vid justitieministeriet. I samband med förstudien har det förts diskussioner med representanterna för statsrådets kansli, utrikesministeriet, försvarsministeriet och Republikens presidents kansli.

Begäran om utlåtande

Remissinstanserna ombeds ta ställning till två teman som identifierats i justitieministeriets förstudie (se särskilt s. 88–89): är de frågor som hänför sig till dessa teman i praktiken tillräckligt klara redan nu eller är det nödvändigt att utveckla statspraxis för dem eller se över lagstiftningen.

- 1 Ledning av utrikespolitiken: Tolkningen av den första meningen i 93 § 1 mom. i grundlagen som gäller samverkan vid ledningen av utrikespolitiken förutsätter fallspecifik bedömning också i Natofrågor. Enligt förstudien innebär alla ställningstaganden i Natofrågor inte att de är en del av ledningen av utrikespolitiken. Enligt förstudien kan man inte med fullständig tydlighet säga om det är möjligt, och enligt vilka kriterier, att i förväg mer exakt bedöma när Nato-frågor ska anses höra till ledningen av utrikespolitiken.
- 2 Riksdagens roll i Natofrågor: Enligt förstudien ska riksdagens möjligheter att inverka på Natofrågor tryggas. Det kan anses vara klart att riksdagen i enlighet med 47 § och 97 § i grundlagen har omfattande rätt att få information också om Natofrågor. Riksdagen har omfattande rätt att få information samt rätt att få tillgång till information om de frågor som riksdagen anser att den behöver för att kunna sköta sin uppgift. Att kunna garantera riksdagens rätt att få information om Natofrågor på ett tillräckligt sätt förutsätter att statsrådet har förståelse om vilka ärenden riksdagen bör få information om och i vilket skede informationen ska ges riksdagen. För att riksdagen ska kunna informeras i rätt tid, är det enligt förstudien motiverat att ha en klarare insikt än i dag om när det är rätt tidpunkt att informera om nya ärenden och vad är tröskeln för att ge riksdagen information om nya ärenden som är betydelsefulla med tanke på riksdagen. För att garantera att riksdagen får information i rätt tid och i tillräcklig grad skulle det kunna finnas allmänna riktlinjer mellan statsrådet och riksdagen som beskriver vilka ärenden som riksdagen åtminstone bör informeras om och i vilket skede av ärendets beredning informationen borde ges.

I utlåtandet kan också andra kommentarer om det nationella Natobeslutsfattandet framställas.

Vem som helst kan lämna ett utlåtande. Sakkunniga med relevant ämneskompetens, som om de så vill kan ge ett utlåtande, söks i första hand via universitetens juridiska, statsvetenskapliga, samhällsvetenskapliga och förvaltningsvetenskapliga fakulteter och institutioner samt olika forskningsinstitut.

Utlåtanden ska lämnas in till statsrådets kansli senast på **måndag den 2 mars 2026**.

Vänligen lämna utlåtandet i första hand genom att svara på begäran om utlåtande via tjänsten utlåtande.fi. Anvisningar för hur man registrerar sig i och använder tjänsten finns på utlåtande.fi under fliken Anvisningar > Bruksanvisningar (användarstöd: lausuntopalvelu.om(at)gov.fi). Ministerierna ska också spara utlåtandena i ärendehanteringssystemet VAHVA under ärende VN/30559/2025 VNK.

Om det inte är möjligt att använda tjänsten utlåtande.fi kan utlåtandena sändas per e-post till statsrådets kanslis registratorskontor på adressen kirjaamo.vnk@gov.fi eller per post till Statsrådets kansli, Registratorskontoret, PB 23, 00023 STATSRÅDET. I de utlåtanden som sänds till registratorskontoret ska ärendenummer VN/30559/2025 VNK anges. Ytterligare ber vi att de utlåtanden som sänds till registratorskontoret skickas till exempel som e-postbilaga i Word- eller pdf-format, så att utlåtandehandlingen inte innehåller onödiga personuppgifter, såsom privatpersoners e-postadresser.

Alla utlåtanden är i regel offentliga i enlighet med lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Utlåtandena publiceras på projektets offentliga projektsidor (valtioneuvosto.fi/sv/projekt, identifieringskod VNK023:00/2025). En privatpersons utlåtande publiceras dock av datasekretesskäl på projektsidorna endast om personen skriftligen begär det till exempel i samband med sitt utlåtande eller i följebrevet till det.

Understatssekreterare

Timo Lankinen

Generalsekreterare

Heidi Kaila

Distribution

- Ministerierna
- Ålands landskapsregering
- Ålands fredsinstitut
- Alexanderinstitutet
- Demos Helsinki
- Riksdagsforskningscentret
- Näringslivets forskningsinstitut ETLA
- Helsingfors universitet, juridiska fakulteten
- Helsingfors universitet, statsvetenskapliga fakulteten
- Försörjningsberedskapscentralen
- Östra Finlands universitet, juridiska institutionen
- Östra Finlands universitet, samhällsvetenskapliga fakulteten
- Jyväskylä universitet, fakulteten för human- och samhällsvetenskap
- Cybersäkerhetscentret
- Lapplands universitet, juridiska fakulteten
- Lapplands universitet, samhällsvetenskapliga fakulteten
- Försvarshögskolan
- Försvarets vetenskapliga delegation Matine
- Planeringskommissionen för försvarsinformation PFI
- Paneuropeiska institutet
- Polisstyrelsen
- Försvarsmaktens huvudstab
- Försvarsmaktens forskningsanstalt
- Tampere fredsforskningsinstitut (TAPRI)
- Skyddspolisen
- Finlands Atlantinstitut
- Svenska social- och kommunalhögskolan
- Tammerfors universitet, samhällsvetenskapliga fakulteten
- Åbo universitet, juridiska fakulteten
- Åbo universitet, samhällsvetenskapliga fakulteten
- Utrikespolitiska institutet
- Vasa universitet, Akademiska enheten för ledning
- Åbo Akademi, fakulteten för human- och samhällsvetenskap

För kännedom
Republikens presidents kansli
Justitiekanslersämbetet

Den parlamentariska arbetsgruppens medlemmar, permanenta sakkunniga och sekretariat